

Schéma delenia indoiránskych jazykov

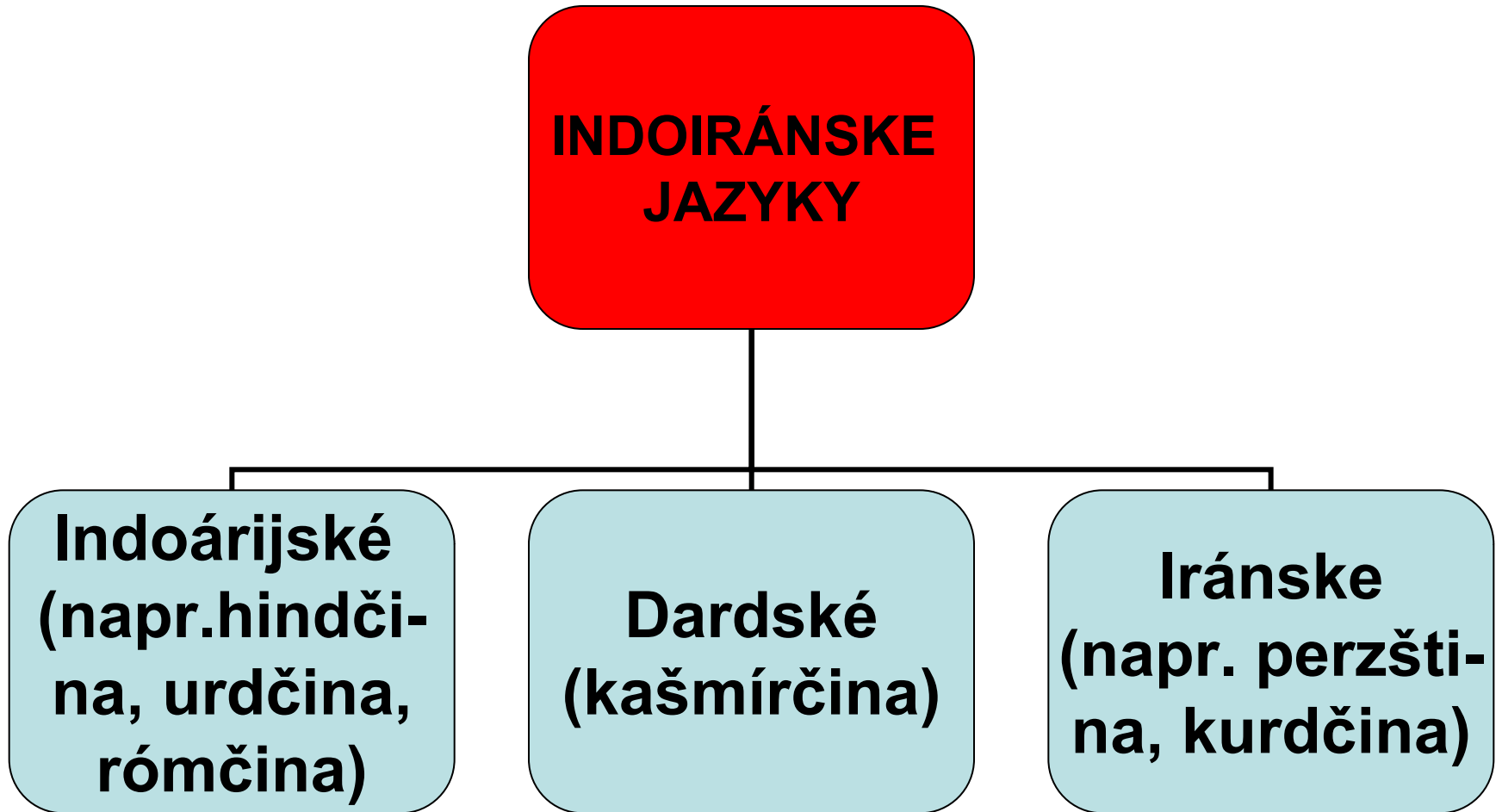

Schéma delenia iránskych jazykov

**IRÁNSKE
JAZYKY**

```
graph TD; A[IRÁNSKE JAZYKY] --- B[staré  
(začiatok 1. tis. pred n.l. – 3. stor. pred n.l.)]; A --- C[stredné  
(3. stor. pred n.l. – 9. stor. n.l.)]; A --- D[nové  
(8. – 9. stor. až dodnes)]
```

staré
(začiatok 1. tis.
pred n.l. – 3. stor.
pred n.l.)

stredné
(3. stor. pred n.l.
– 9. stor. n.l.)

nové
(8. – 9. stor. až
dodnes)

Perzština (novoperzština) = fársí, darí, pársí

- Formovala sa od 9. stor. v strednej Ázii a provincii Chorásán
- Dnešná perzština, daríjčina (Afganistan) a tadžičtina predstavujú tri samostatné spisovné jazyky v minulosti jedinej klasickej perzštiny
- Kurdské dialekty a perzština nie sú navzájom zrozumiteľné
- Mimoriadne významný literárny jazyk, prenikol do Indie i Osmanskej ríše
- Ide o analytický jazyk, nemá pády a rody, rôzne analytické (opisné) slovesné tvary, predložkové konštrukcie a izafetové konštrukcie
- Rozdiely medzi hovorovým a vysokým štýlom sú značné

Dva jazykové štýly v novoperzštine (diglosia)

1. **literárny**: formálny, gramaticky a lexikálne archaickejší, klasický
2. **hovorový**: neformálny, viac novotvarov

Obe sa neraz prelínajú, na rozdiel od arabčiny neurčovalo normy klasickej perzštiny jedno dielo (Korán), ktoré by vycizelovali gramatici, takže úplne jednotná norma tu pre literárny jazyk nevznikla.

V modernej perzštine sú Peržania schopní prechádzať s ľahkosťou do viacerých štýlov, čo je svojská črta tohto jazyka.

Písmo

Arabské písmo doplnené o: p, č, ž, g

Krátke samohlásky vyznačované tzv. slabými konzontanami:
a, i u + písmeno h

Slová perzského pôvodu v slovenčine

- bakšiš, bazár, derviš, mág, múmia, šach, šál, taft, tiger, tulipán, turban